

15.9.2023

Metsähallitus

kirjaamo@metsa.fi

PL 94

01301 Vantaa

Viite: Metsähallituksen Merialueen luonnonvarasuunnitelman luonnos

Asianhallintanumero: MH 4346/2023

Suomen Latu ry:n lausunto Metsähallituksen Merialueen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta

Suomen Latu kiittää mahdollisuudesta lausua Metsähallituksen Merialueen luonnonvarasuunnitelman luonnoksesta (jatkossa lausunnossa käytetään termiä *Merialueen luonnonvarasuunnitelma*). Suomen Latu on ulkoilualan järjestö, jossa on 183 jäsenyhdistystä ja yli 90 000 jäsentä. Uuden strategiamme visiona on, että kaikki löytävät mielekkään tavan ulkoilla ja nauttia luonnosta.

Ulkoilun hyvinvointivaikutukset ovat hyvin laaja-alaiset, mistä osaltaan kertoo Merialueen luonnonvarasuunnitelmassa esiin tuotu kävijätutkimus koskien merialueen suojelualueiden kävijöiden kokemasta terveyshyödyistä. Asteikolla 1-5 kävijät kokivat käynnistään merialueen suojelualueilla saamansa fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset terveyshyödyt kokonaisindeksillä 4,27. Asteikon ollessa 1-5. Näin ollen koetut terveyshyödyt on arvioitu erittäin hyväksi.

Suomalaiset ulkoilevat ja nauttivat luonnosta erittäin suurin joukoin: Luonnonvarakeskuksen (Luke) vuonna 2022 julkaistun ulkoilututkimuksen (LVVI3) mukaan suomalaisesta aikuisväestöstä (15–80-vuotiaista) 96 prosenttia harrastaa ulkoilua. Ulkoilua harrastetaan keskimäärin 3,5 kertaa viikossa tarkoittaen jopa 740 miljoonaa virkistyskertaa vuodessa. Kun tämä harrastuskertojen määrä laajennetaan koko Suomen väestöön, puhutaan jopa miljardista ulkoilukerrasta vuosittain.

Suomi on vuosi sitten syksyllä julkaistun uusimman EU:n liikuntabarometrin mukaan EU-maiden ulkoilevin ja samalla myös liikkuvin kansa. Ulkoilulle kysyntää riittää, mihin tulee vastata laadukkailla ja saavutettavilla ulkoilualueilla ja ulkoilun olosuhteilla. Tämä koskee myös Metsähallituksen merialueita.

Priorisoimme ylläpitämiämme matkailun ja retkeilyn palveluja kansallispuistoissamme ja muilla erityiskohteillamme kysyntälähtöisesti.

Yllä oleva lainaus Merialueiden luonnonvarasuunnitelmasta korostaa myös kysynnän tärkeyttä, kysyntälähtöisyyttä. Kullekin alueelle kohdistuvaa kysyntää on tärkeää mitata eritavoin, jotta ulkoilun rakenteiden ja palvelujen kohdentamista osataan suunnata oikein. Osana kysyntälähtöisyyttä Metsähallituksen merialueillekin kohdistuvien tapahtumien

15.9.2023

järjestämistä tulee helpottaa, kuten poistamalla tai vähintään järkevöittämällä uutta Metsähallituksen luonnonsuojelualueilla käyttöön otettua pienten tapahtumien tapahtumaksua.

Merialueilla ulkoilun kysyntää kasvattaa saaristossa oleva suuri vapaa-asuntojen määrä, kuten luonnonvarasuunnitelmassa todetaan. Etätyön tekeminen ja monipaikkainen asuminen on yhä enemmän mahdollista työelämässä kasvaneen digitaalisuuden myötä. Kasvava kausiasutus merialueella tulee ottaa huomioon, kun ulkoilua tukevin ja mahdollistavin palveluin ja rakentein vastataan ulkoiluun kohdistuvaan kysyntään.

Merialueen ulkoiluun kohdistuvaan kysyntään vastattaisiin myös merellisen valtion retkeilyalueen perustamisella. Valtion maankäytössä retkeilyalueet ovat tärkeitä monipuolisen ulkoilun mahdollistavia alueita. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa todetaan valtion retkeilyalueita koottavan selkeäksi kokonaisuudeksi Metsähallituksen Luontopalveluiden alle, jolloin niitä voidaan kehittää kansallispuistojen kaltaisena brändinä. Merellinen valtion retkeilyalue kehittäisi erinomaisella tavalla valtion retkeilyalueiden brändiä.

Toteutamme suunnittelualueella Hyvinvoiva luonto, hyvinvoiva ihminen -toimintaohjelmaamme (2017–2025). Sen tavoitteena on innostaa ihmiset liikkumaan ja oleilemaan luonnossa useammin ja pidempään, sillä se tutkitusti aktivoi ihmisiä ja lisää heidän terveyttään iästä ja kunnosta riippumatta.

Kuten yllä oleva lainaus Merialueen luonnonvarasuunnitelmasta osaltaan kertoo, ulkoilu huomioidaan asiakirjassa monin tavoin. Merialueen luonnonvarasuunnitelmassa tuodaan esille muun muassa ulkoilun rakenteisiin panostaminen, rantautumismahdollisuuksien parantaminen, huomion kiinnittämistä saavutettavuuteen myös julkisilla yhteyksillä, sekä pyrkimys lisätä esteettömiä rakenteita ja palveluja. Lisäksi rannalla virkistäytymisen on oltava mahdollista, mikä on tärkeää esimerkiksi uimiselle ja kalastukselle. Merialueiden talvinen ulkoilu, kuten hiihto, retkiluistelu tai kalastus, tulee myös huomioida panostettaessa ulkoiluun ja sen olosuhteisiin.

Merialueen luonnonvarasuunnitelmassa tuodaan esille Luontoon.fi -verkkopalvelun laajennus kattamaan myös muiden toimijoiden retkeilypalveluita. Laajennus on erittäin hyvä asia, joka helpottaa ulkoilijaa löytämään yhdestä ja samasta paikasta tiedot kaikista ulkoilupaikoista. Palvelu kattaa hyvin laajan joukon erilaisia ulkoilulajeja. Laajennus on tärkeää myös luonnon kestokyvyn kannalta, koska verkkopalvelulla voidaan kertoa esimerkiksi kunkin ulkoilun alueen ruuhkaisuudesta, mikä mahdollistaa käyttäjän menemisen vähemmän ruuhkaiselle alueella ulkoilemaan. Korostamme laajennuksella vastattavan merkittävällä tavalla kasvavaan ulkoilun kysyntään myös merialueilla.

Merialueen luonnonvarasuunnitelmassa todetaan Metsähallituksen lisäävän retkeilijöiden, matkailijoiden ja yrittäjien tietoisuutta turvallisesta retkeilystä ja jokaisen oikeuksista. Tämä on tärkeää. Ensinnäkin madallamme ihmisten kynnyistä lähteä ulkoilemaan merialueille, kun viestitään turvallisesta retkeilystä. Toiseksi jokaisen oikeuksista/jokamiehen oikeuksista ei voi tietoutta liikaa lisätä.

15.9.2023

Toimimme kestävän matkailun periaatteiden mukaisesti, edistämme luonnonvaroja säästävää retkeilyä sekä pyrimme pienentämään retkeilyrakenteiden rakentamisen ja huollon hiilijalanjälkeä.

Yllätodettu tavoite on tärkeä. Vastuullista ulkoilua on edistettävä, mitä työtä Suomen Latukin osaltaan tekee. Mutta kysymme, että eihän retkeilyrakenteiden rakentamisen ja huollon hiilijalanjäljen pienentäminen tarkoita vähäisempää retkeilyrakenteiden rakentamista ja huoltamista? Hyvin tehdyt ja suunnitellut ulkoilun rakenteet lisäävät ulkoilun vastuullisuutta esimerkiksi ohjaamalla ulkoilijat halutuille reiteille. Korostamme lausuntomme lopuksikin, että ihmiset haluavat ulkoilla luonnossa, johon on vastattava riittäväillä ja laadukkailla ulkoilun rakenteilla.

Suomen Ladun puolesta

Eki Karlsson

toiminnanjohtaja